

JŪRAS TELPISKAIS PLĀNOJUMS LATVIJAS REPUBLIKAS TERITORIĀLAJIEM UN EKSKLUZĪVĀS EKONOMISKĀS ZONAS ŪDEŅIEM

**JTP realizētā plānošanas pieeja:
no datiem un zināšanām līdz JTP**

Kristīna Veidemane
Baltijas Vides Forums
10.02.2017

**JŪRAS
TELPISKAIS
PLĀNOJUMS**

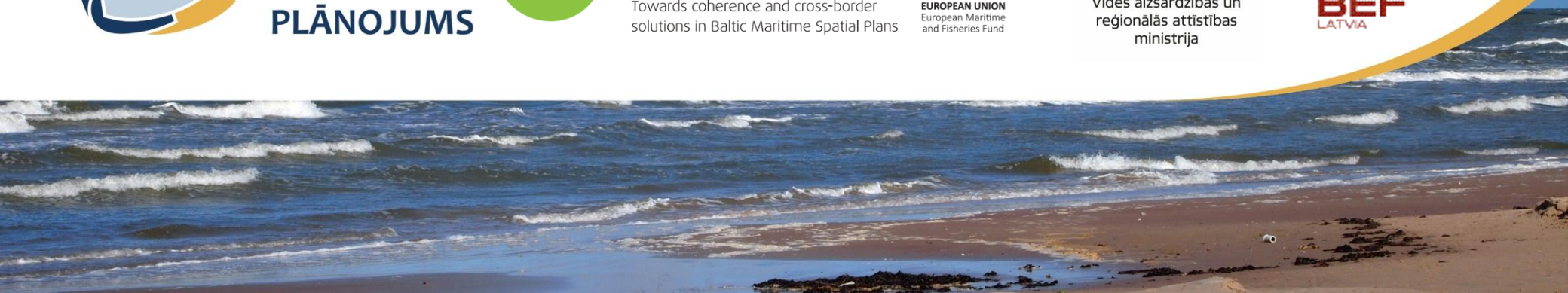
Baltic SCOPE
Towards coherence and cross-border
solutions in Baltic Maritime Spatial Plans

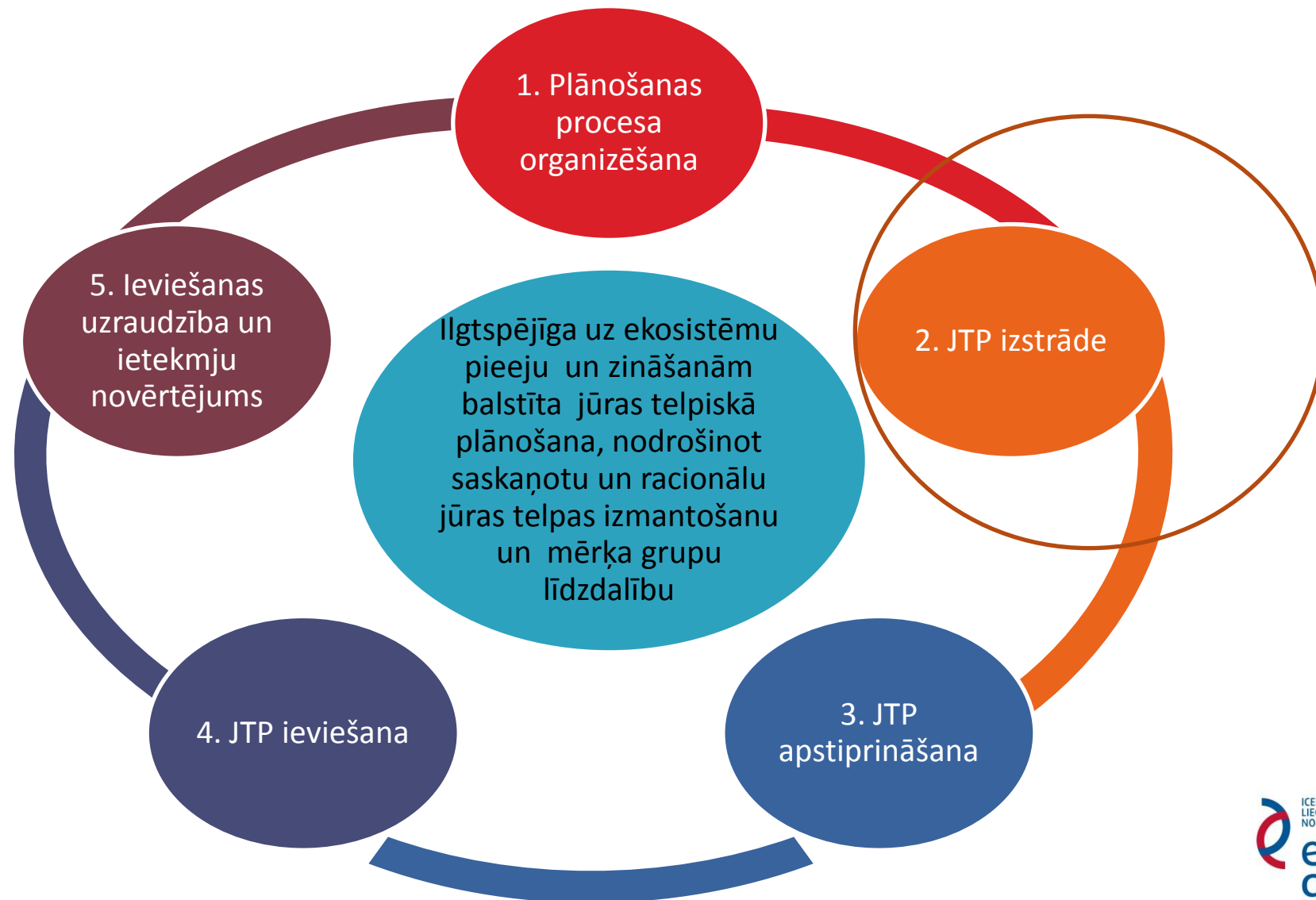
EUROPEAN UNION
European Maritime
and Fisheries Fund

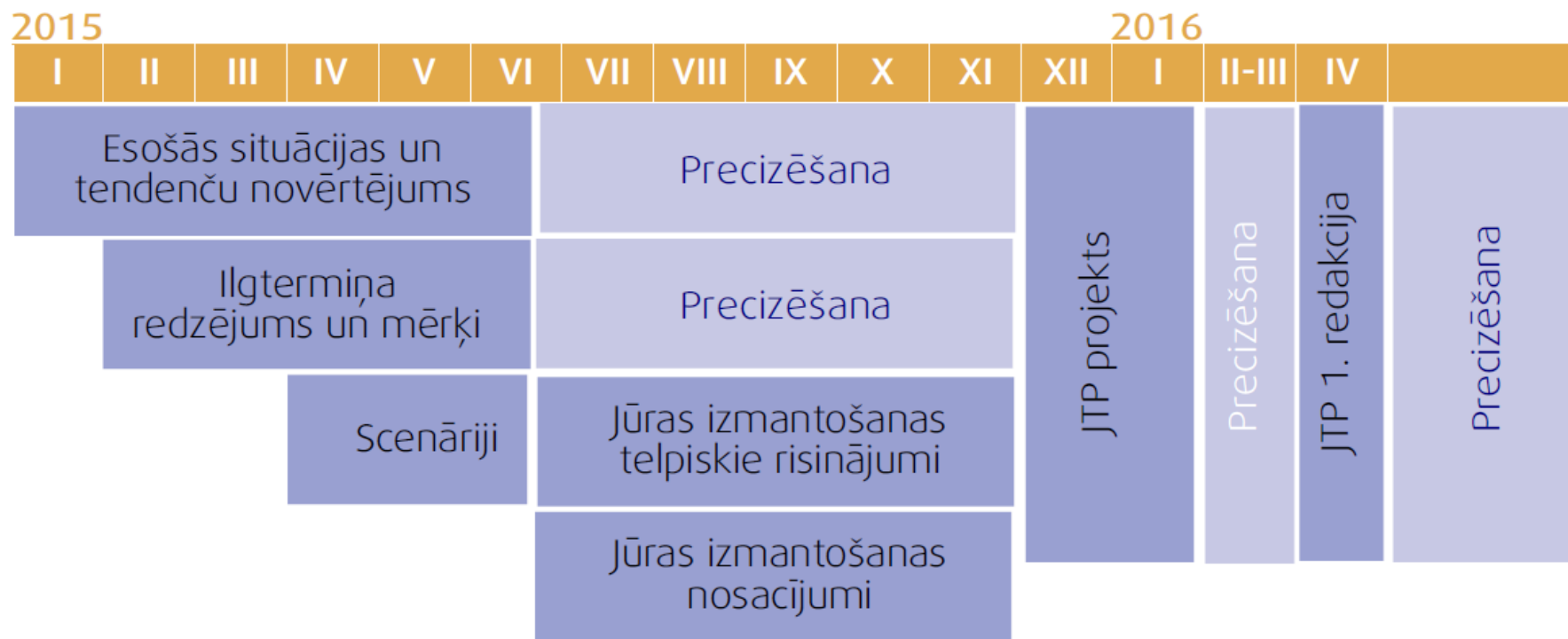
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

Jūras telpiskā plānošana

JTP projekta izstrāde

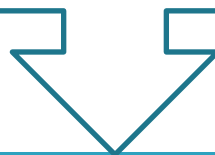

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

JTP principi

- VASAB-HELCOM JTP princips (2010)
 - Augstas kvalitātes datu un zināšanu bāze
- JTP Direktīvas (2014/89/ES) prasību minimums (6. pants)
 - Organizēt labāko pieejamo datu izmantošanu
- Latvijas JTP projekts (2016)
 - Uz zināšanām balstīta jūras telpas plānošana

Dati&informācija&zināšanas

JTP daļas

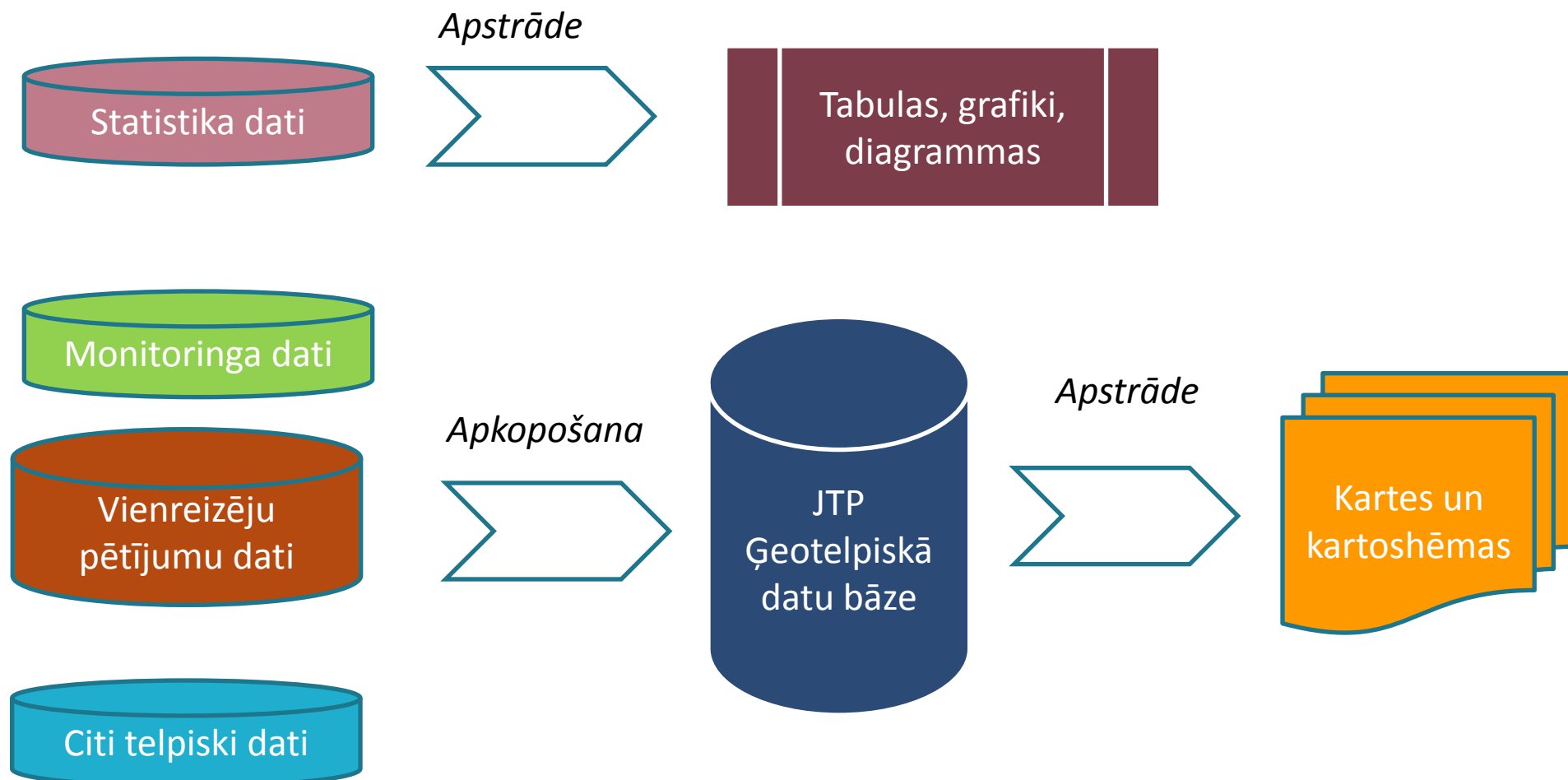
1 Esošās situācijas un
tendenču novērtējums

2 Stratēģiskā daļa:

- ilgtermiņa attīstības
redzējums, mērķi un
uzdevumi

3 Jūras atļautās izmantošanas
noteikšana: zonējums un
nosacījumi

JTP nepieciešamie dati

Datu avoti

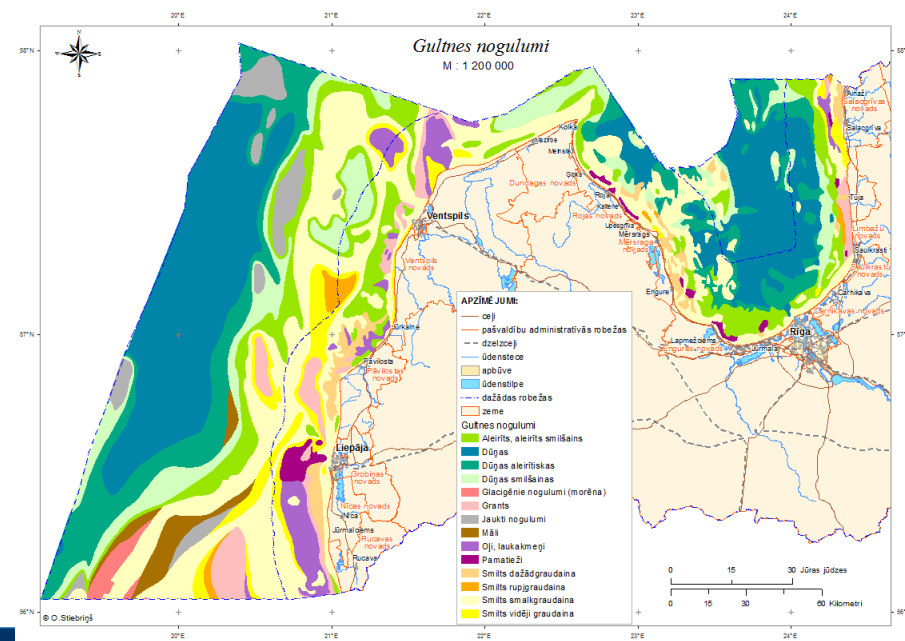
- Centrālā Statistikas pārvalde
- Latvijas Jūras administrācija
- Dabas aizsardzības pārvalde
- Latvijas Hidroekoloģijas institūts
- Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts BIOR
- AIS un HELCOM

Informācija

- Dokumentu analīze
- Literatūras analīze
- Interneta resursi
- Mērķa grupu sanāksmes
- Intervijas

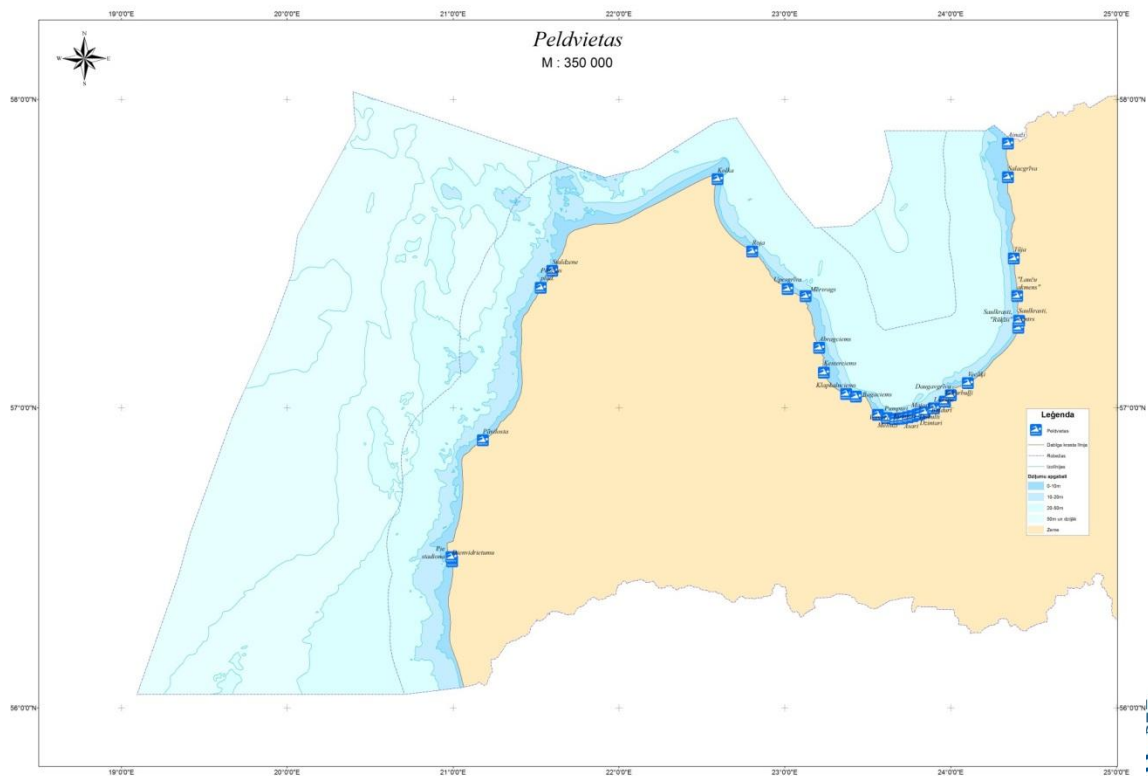
Informācija – dokumenti&literatūra

- Politikas plānošanas dokumenti (starptautiski, nacionāli, reģionāli, vietēji)
- Normatīvo aktu analīze (konvencijas, līgumi, likumi, MK noteikumi, MK rīkojumi; ostu noteikumi)
- Literatūra – kritēriji, piemēri, starptautiska informācija.
- Arhīvi – ģeoloģijas karte

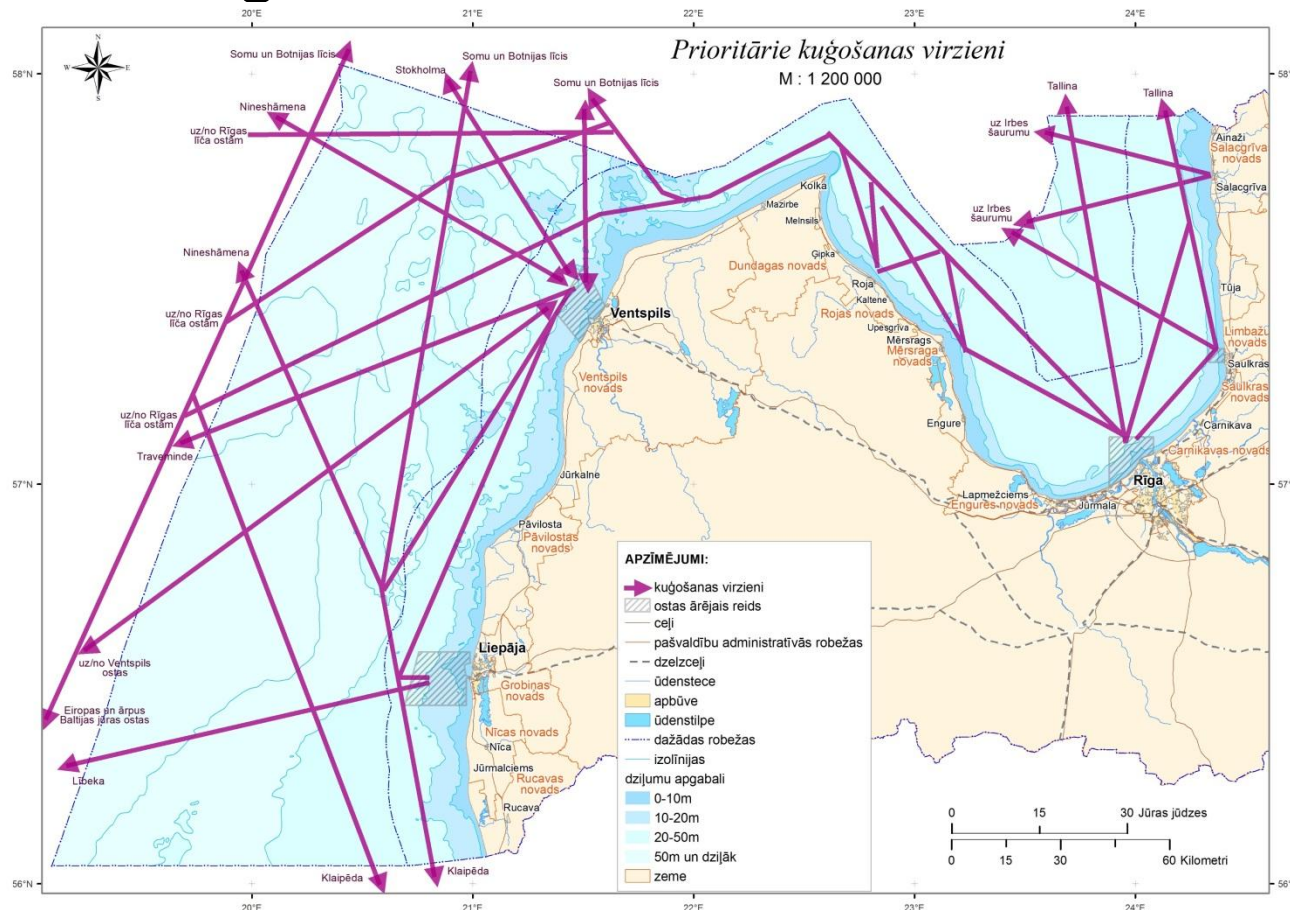
Informācija – interneta resursi

- Jahtu piestātnes un ostas
- Publiski pieejamas peldvietu koordinātes

Informācija - intervijas

- Intervijas ar ostu pārvalžu pārstāvjiem, lai precizētu stratēģiskos kuģošanas virzienus

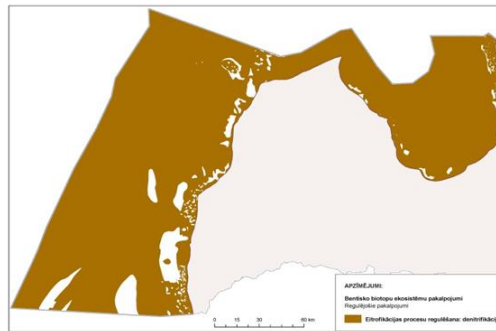

Zināšanas

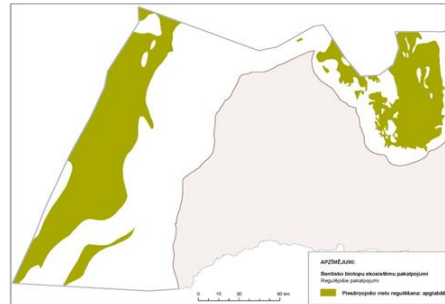
- **Ekspertu vērtējumi** tiek izmantoti, kas nav pieejami dati par konkrēto teritoriju, bet ir pētītas un izprastas likumsakarības; dod iespēju novērtēt resursus; ietekmes; tendences.

*Ekosistēmas
pakalpojumu
kartēšana*

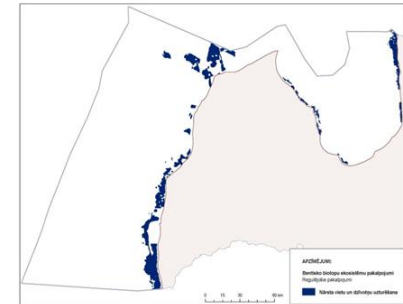
Eitrofikācijas kontrole: dentirifikācija

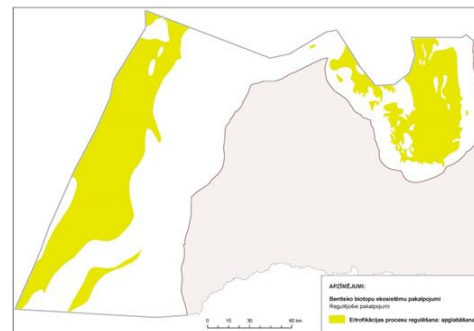
Piesārņojošo vielu regulēšana:
apglabāšana

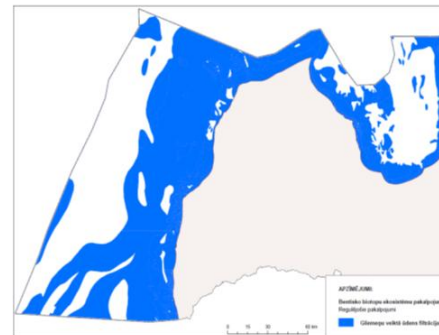
Nārsta vietu uzturēšana

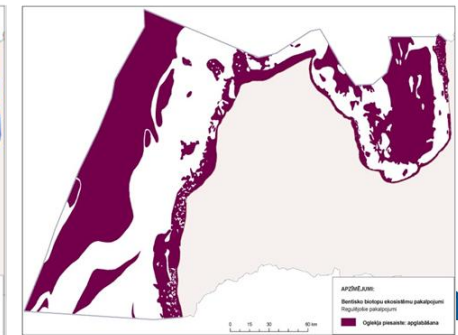
Eitrofikācijas kontrole: apglabāšana

Gliemeņu veiktā ūdens filtrācija

Oglekļa piesaiste: apglabāšana

Zināšanas

- Ekspertu vērtējumi – stratēģisks, kvalitatīvs vērtējums

lespējamo
konfliktu
noteikšana

[illegible]

Zināšanas

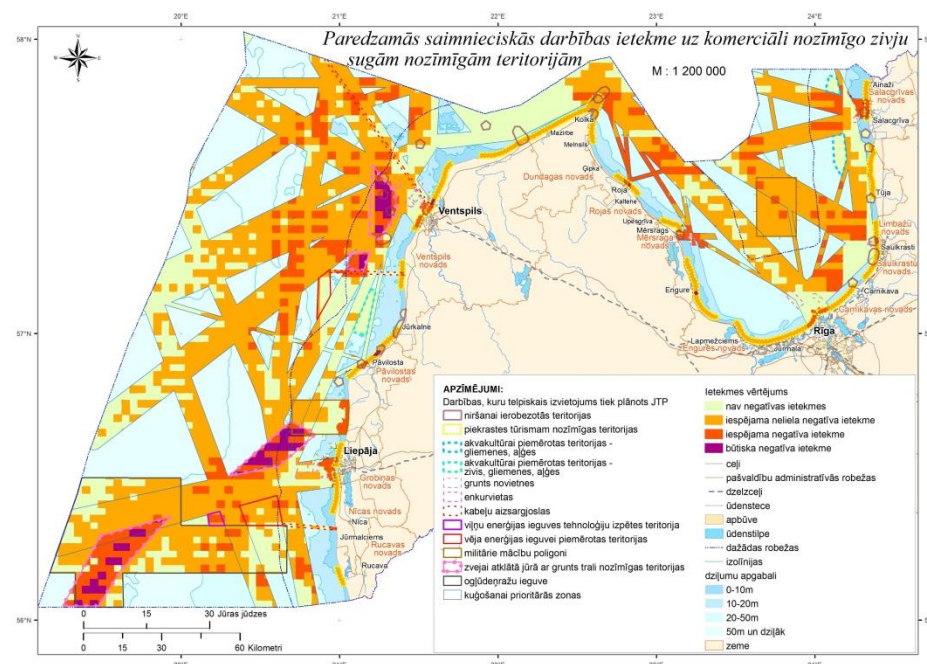
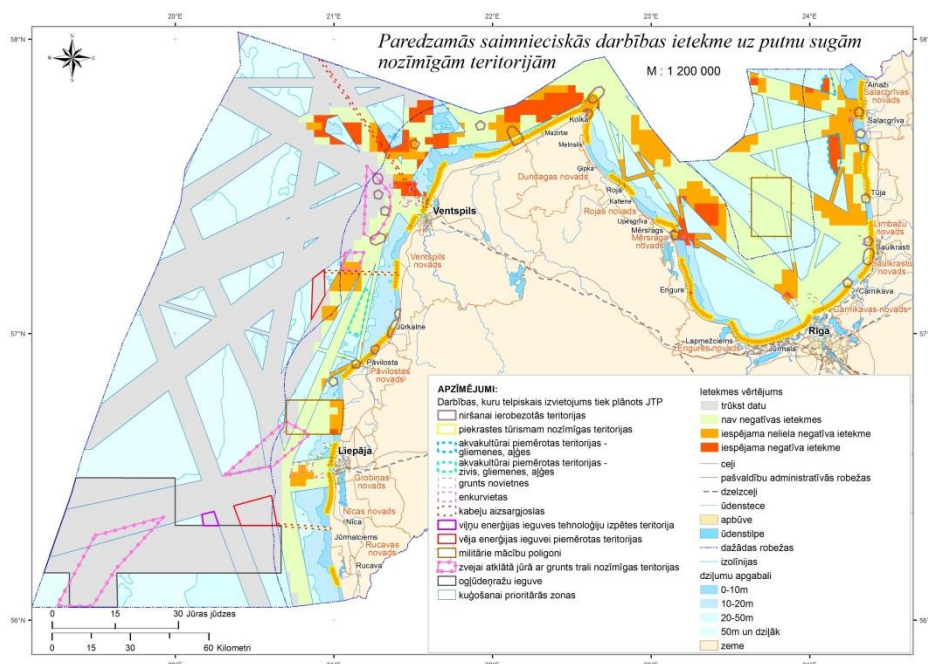
- Ekspertu vērtējumi – daudz kritēriju analīzes izmantošana scenāriju vērtēšanā;

	A	Ekonomikas izaugsme	B	Sociālā labklājība	C	Stabila jūras ekosistēma	D	Attīstība vienotā Baltijas jūras reģionā
Kritērijs	Vērtība	Skaidrojums	Vērtība	Skaidrojums	Vērtība	Skaidrojums	Vērtība	Skaidrojums
Latvijas ostu izaugsme un konkurētspēja Baltijas reģionā un starptautiskajos tirgos	2	Tiek sekmēta lielo ostu attīstība un nodrošināti optimāli kuģošanas apstākļi. Sagaidāms ievērojams kravu apgrozījuma pieaugums, īpaši lielajās ostās, kā arī apkalpoto kuģu skaita un prāmju un kruiža kuģu pasažieru skaita pieaugums.	1	Tiek sekmēta ostu attīstība, īpašu uzsvāru liekot uz mazajām ostām, kas veidojas kā reģionālie attīstības centri. Attīstās gan starptautiskie, gan vietējie kravu un pasažieru pārvadājumi, kā rezultātā sagaidāms mērens kravu apgrozījuma, apkalpoto kuģu un pasažieru skaita pieaugums.	0	Attīstās konkurētspējīgākās ostas, kas spēj nodrošināt augsto vides prasību izpildi. Sagaidāms neliels kravu apgrozījuma pieaugums, savukārt apkalpoto kuģu un pasažieru skaits nepalielinās.	2	Attīstās lielākās, Baltijas mērogā konkurētspējīgās ostas, ievērojami pieaug starptautiskie kravu pārvadājumi, kā arī apkalpoto kuģu un pasažieru skaits lielajās ostās.
Enerģētikas nozares attīstība un valsts enerģētiskā neatkarība	2	Ievērojami palielinās elektroenerģijas patēriņš un saražotās enerģijas apjoms. Nodrošinātas optimālas vēja enerģijas ieguves un ūņu enerģijas potenciāla izpētes iespējas jūrā. Veiksmīgu ogļūdeņražu ieguves iespēju izpētes rezultātā, attīstās naftas ieguvu un pārstrāde, kas veicina ekonomisko izaugsmi.	0	Paredzams mērens elektroenerģijas patēriņa un saražotās enerģijas apjoma pieaugums, tomēr jūras telpa energoresursu ieguvei netiek izmantota, jo priekšroka tiek dota, kuģu satiksmei, zivsaimniecībai un tūrismam.	1	Elektroenerģijas patēriņš īpaši nepieaug, toties palielinās no AER saražotās enerģijas apjoms, t.sk. jūrā, veicinot valsts enerģētisko neatkarību un izvirzīto vides mērķu sasniegšanu.	1	Elektroenerģijas patēriņš īpaši nepieaug, toties palielinās no saražotās enerģijas apjoms, t.sk. AER ieguve jūrā, veicinot valsts enerģētisko neatkarību.
Tūrisma nozares attīstība un ienākumu no nozares piekastes zonas ekonomikā	2	Tiek attīstītas pelnīgu nesošas tūrisma nozares (piemēram, kūrortu tūrisms, kruizu piesaiste). Līdz ar to ievērojami pieaug tūristu skaits (t.sk. ārvalstu tūristi, kas uzturas 4 un vairāk dienas), guļas vietu skaits piekrastes zonā un atpūtnieku skaits pludmalē, kas nodrošina ienākumus piekastes zonas ekonomikā.	2	Tiek attīstīts daudzveidīgs tūrisma pakalpojumu un rekreācijas iespēju klāsts visā piekrastē, kas nodrošina ienākumus piekastes zonas ekonomikā. Sagaidāms samērā neliels ārvalstu tūristu skaita pieaugums, palielinās guļas vietu skaita un atpūtnieku skaits pludmalē.	1	Tiek attīstīts ekotūrisma pakalpojumu piedāvājums, kā arī starptautiskais tūrisms, kas balstīts uz augstu vides apziņu un standartiem. Līdz ar to pieaug ārvalstu tūristu skaits, kas uzturas 4 un vairāk dienas, tomēr nav sagaidāms guļu skaita un apmeklētāju skaita pludmalē pieaugums.	1	Attīstās starptautiskā mēroga konkurētspējīgi tūrisma pakalpojumi, līdz ar to nedaudz pieaug ārvalstu tūristu skaits, kā arī guļas vietu skaits piekrastes zonā. Atpūtnieku skaits pludmalē būtiski nepalielinās.

Kritērijs	A	B	C	D
Latvijas ostu izaugsme un konkurētspēja Baltijas reģionā un starptautiskajos tirgos	2	1	0	2
Enerģētikas nozares attīstība un valsts enerģētiskā neatkarība	2	0	1	1
Tūrisma nozares attīstība un ienākumi no nozares piekastes zonas ekonomikā	2	2	1	1
Zivsaimniecības nozares attīstība/ilgtspēja	-1	0	0/1	0/1
Akvakultūras nozares attīstība	1	2	1	0
Vidējā vērtība	1.2	1	0.75	1

Zināšanas

• Ietekmju uz vidi novērtējumi

Dati&informācija&zināšanas

Sektori	Dati	Informācija	Zināšanas
Jūras transports un ostas	CSB, ostu pārvaldes LJA-navigācija AIS/HELCOM – kuģošanas intensitāte VVD – grunts novietnes	Mērķi Stratēģiskie virzieni Regulējums	Drošības kritēriji
Zvejniecība	BIOR – nozvejas dati	Zivju izkraušanas vietas Regulējums	
Jūras un piekrastes tūrisms	Valsts ilgtermiņa telpiskā plānojuma piekrastes publiskā infrastruktūras dati CSB – pasažieri&kruīzi Niršanai ierobežotās un aizliegtās teritorijās Pētījumi	Peldvietas; jahtu ostas Ostu pārvaldes	Nišu tūrisma vietas

Dati&informācija&zināšanas

Sektori	Dati	Informācija	Zināšanas
Atjaunojamie energoresursi	CSB&Eurostat Jūras batimetrija – dziļumi un izolīnijas	Mērķi par AER Tehniskie parametri par VES; viļņu enerģija Vizualā ietekme Esošās licenču teritorijas	
Jūras akvakultūra	Dabas apstākļi (temperatūra, sāļums, skābeklis, barības vielas, gaisma)	Citu valstu pieredze	Sugu ietekmējošie kritēriji
Dabas aizsardzība	AJT robežas, zonējums	Aizsargājamo biotopu un sugu stāvokļa novērtējums	Dabas apstākļu piemērotība biotopu sastopamība

Visaptverošās metodes

Ekosistēmas pieeja

Iesaistīto pušu līdzdalība

JTP galvenie soļi

1

- Esošās situācijas un tendenču novērtējums

2

- Jūras izmantošanas ilgtermiņa attīstības redzējuma, mērķu un uzdevumu definēšana

3

- Jūras izmantošanas stratēģisko scenāriju izstrāde un novērtējums

4

- JTP risinājumu un atļautās izmantošanas noteikšana

5

- Priekšlikumu izstrāde plānojuma ieviešanas efektivitātes novērtēšanai

Metodes

Uz dabas, vides un sociālekonomisko indikatoriem balstīta pieeja

Normatīvo aktu un politikas dokumentu analīze

Radikāli atšķirīgu scenāriju izstrāde; daudz-kritēriju analīze; ieguvumu-zaudējumu novērtēšana; telpisko ietekmju uz vidi novērtēšana

Atļautās izmantošanas izslēdzošie un saskaņošanas kritēriji; jūras izmantošanas veidu konfliktu analīze; telpiskā zonējuma izstrāde; telpisko ietekmju uz vidi novērtēšana

JTP mērķu un uzdevumu izpildes rezultatīvie rādītāji
Vides un sociālekonomiskie indikatori

Datu trūkums - JTP uzdevumi

- Izveidot jūras datu informācijas sistēmu
- Apzināt Latvijas zemūdens un jūras kultūras mantojuma vērtības
- Veikt pētījumus par zemes dzīļu resursu pieejamību Baltijas jūras ūdeņos un to iegūšanas tehnoloģijām
- Aktualizēt informāciju par ekoloģiski nozīmīgām teritorijām un biotopu/sugu izplatību un stāvokli.
- Novērtēt zivju nārstam nozīmīgo teritoriju un zivju mazuļu uzturēšanās vietu telpisko izplatību
- Regulāri novērot un novērtēt roņu populācijas stāvokli un tām nozīmīgās teritorijas
- Veikt pētījumu par garkrasta sanešu plūsmas ietekmi uz krasta eroziju un akumulāciju un sagatavot telpiskus risinājumus (pasākumus)

www.jurasplanojums.net

kristina.veidemane@bef.lv

**JŪRAS
TELPISKAIS
PLĀNOJUMS**

PASŪTĪTĀJS:

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības
ministrija

IZPILDĪTĀJS:

APAKŠUZŅĒMĒJI:

Latvijas Hidroekoloģijas institūts

Latvijas Jūras administrācija

Piekastes pētniecības un
plānošanas institūts Lietuvā

Hendrikson & Ko

Vides, plānošanas
un konsultācijas
uzņēmums Igaunijā

